

Ekosofias Nyhetsbrev

MARS 2017 - TJUGOFEMTE ÅRGÅNGEN

STORA BARRIÄRREVEET BLEKS IGEN – STORA SKADOR BEFARAS

För andra året i rad är Stora barriärrevet i Australien nu utsatt för korallblekning. Förra årets blekning var den värsta någonsin och nu befaras att stora delar av revet är dött för alltid.

I tidskriften Nature presenteras en studie om de tre korallblekningar som barriärrevet utsatts för. Den visar att inget verkar kunna skydda reven från det allt varmare havet till följd av klimatförändringarna.

– Den värmestress som reven var utsatta för förra året var den värsta någonsin. Aldrig tidigare har så många rev blekts som 2016, säger professor Jean Connolly, en av forskarna bakom studien.

Det är symbiosen mellan koraller och alger som ger reven både dess färg och energi. När vattentemperaturen ligger 1–2 grader över det normala reagerar korallen med att "kasta av sig sina kläder". Den förvisar algerna och lämnar sitt vita skelett synligt.

För att korallen ska överleva måste vattentemperaturen gå ner. Utan korallrev hotas fiskbestånden i världens hav. Därmed hotas också den viktigaste människofödan för en av sju på jorden.

Att återbilda koraller tar tid. Det tar minst 5, 10, 20 år för att ett rev med många olika koraller ska komma tillbaka. Men det är under förutsättning att det inte utsätts för fler blekningar, något som alltså nu sker redan i år igen.

Enligt Jean Connolly är risken stor att det är ett mönster som kommer att upprepas, om inget görs för att stoppa den globala uppvärmningen.

– För få år emellan blekningarna gör att reven aldrig hinner återhämta sig, säger han.

SR Vetenskapsradion

MILJÖFARLIGT ÄMNE HITTADES I HEMTEXTILIER

Kemikalieinspektionen har undersökt innehållet av skadliga ämnen i 167 hemtextilier som påslakan, handdukar och filtar. Nästan en tiondel av textilierna innehöll det miljöfarliga ämnet nonylfenol som kommer att bli förbjudet 2021. Halterna innebär inte någon lagöverträdelse i dagsläget, men proverna skulle inte ha varit godtagbara enligt den begränsning som träder i kraft inom EU den 3 februari 2021.

En av de textilier, ett kuddfodral, som analyserades i projektet innehöll otillåtna halter av bensidin, vilket är en nedbrytningsprodukt av ett azofärgämne.

Kemikalieinspektionen har anmält företaget som sålde kuddfodralet till åklagare för misstänkt miljöbrott. Företaget har slutat att sälja kuddfodralet och har inlett ett arbete med att ta fram rutiner för att se till att varorna i framtiden uppfyller kemikaliekraven i lagstiftningen.

KONFLIKTMINERALER: NYA SKYLDIGHETER FÖR IMPORTÖRER

En ny EU-lag gällande handel med mineraler från konfliktområden, med syfte att sätta stopp för finansieringen av väpnade grupper, antogs av parlamentet på torsdagen. Dessa regler kommer att tvinga alla utom de minsta EU-importörerna av tenn, volfram, tantal och guld att noga kontrollera sina leverantörer.

Stora tillverkare inom EU måste, enligt den nya lagen, även redovisa hur de planerar att se till att deras leverantörer inte bryter mot det nya regelverket.

KRAFTFULLA ÅTGÄRDER KRÄVS FÖR ATT KLARA SJÖFARTENS MILJÖUTMANINGAR

Sjöfarten står inför stora miljöutmaningar och det behövs många och samordnade åtgärder såsom skarpare regelverk, stöd till teknikutveckling och ekonomiska styrmedel, liksom även en ökad samverkan mellan sjöfartens olika aktörer för att klara dessa. Det är några av slutsatserna i nya publikationen Åtgärder för att minska sjöfartens påverkan på havsmiljön.

Sjöfarten förutspås öka under kommande decennier, både globalt och i våra närområden. I likhet med andra transportslag har sjöfarten en betydande påverkan på jordens klimat, ekosystem och människors hälsa.

Stora utsläpp av bland annat svaveloxider, kväveoxider och koldioxid påverkar både vatten och luft negativt. Även sjöfartens utsläpp av olja och avloppsvatten skadar havsmiljön, liksom det undervattensbuller som fartygen genererar och som stör många havslevande djurs kommunikation.

– Samhället behöver både en livskraftig sjöfart och en god havsmiljö med fungerande ekosystem. Där är vi inte idag, och därför ser vi ett behov av den här publikationen, säger Eva-Lotta Sundblad, ordförande i Havsmiljöinstitutets sjöfartsgrupp.

TRANSPORTSEKTORN KAN STJÄLPA SVERIGES UTSLÄPPSMÅL

Sveriges utsläpp av växthusgaser beräknas visserligen fortsätta minska, men de räcker inte för att ligga i linje med målen vi satt enligt Parisavtalet. Det visar en scenarieanalys av Naturvårdsverket. Analysen utgår från de styrmedel som finns beslutade. Nya styrmedel måste till, särskilt för transportsektorn, enligt myndigheten.

Stefan Nyström, chef för Klimatavdelningen på Naturvårdsverket listar några tänkbara åtgärder som krävs för att minska utsläppen från transporter: krav på lägre koldioxidutsläpp från nya bilar och lastbilar, långsiktiga regler för bio-drivmedelsanvändning, ändringar av fordonsskatten så att den tydligare gynnar miljöbilar och fortsatta satsningar på bland annat laddstolpar för elbilar.

NATURVÅRDSVERKET SÄGER JA TILL MILJÖZONER FÖR BILAR

Naturvårdsverket tillstyrker Transportstyrelsens förslag att utvidga reglerna för miljözoner, så att de även ska kunna gälla för lättare fordon. Förslaget ger framför allt kommuner som har problem med överskridande av miljökvalitetsnormer för kvävedioxider, ett nytt verktyg att minska utsläppen. I Stockholm, Göteborg och Umeå har dessa miljökvalitetsnormer överskridits återkommande i över tio år.

– Förutom renare luft i våra städer kan miljözoner också bidra till att omställningen till en fossilfri fordonsflotta påskyndas eftersom de gynnar bilar som har låga utsläpp, säger Leif Holmberg, enhetschef på Naturvårdsverket. Naturvårdsverket menar också att det blir billigare att införa miljözonerna än vad som framgår av förslaget.

Även nyttan med renare luft anser Naturvårdsverket vara undervärderad, då bland annat nyttan av minskade partikelutsläpp inte har beräknats.

MILJÖZONER ÄVEN FÖR DIESELBILAR

Stockholms stad vill använda miljözoner för personbilar för att komma tillrätta med de höga halterna av kvävedioxid. Det skriver samtliga partier i kommunstyrelsen i ett yttrande till regeringen.

Det finns miljözoner för tunga fordon i bland annat Stockholm som gör att tung trafik med fordon med extra höga och skadliga utsläpp är förbjuden i innerstaden – utom på några utvalda leder.

Regeringen vill införa möjligheten för kommuner att även införa miljözoner för lätta fordon, det vill säga personbilar, lätta lastbilar och lätta bussar. Det förslag som är ute på remiss innehåller enkelt beskrivet två olika typer av zoner, en mindre sträng som i första hand skulle kunna användas för att begränsa bilar med höga utsläpp – främst dieslbilar som visat sig släppa ut fyra gånger mer i verkligheten än vid laborietester – och en som i princip enbart skulle tillåta elbilar.

Dagens Nyheter

REDUKTIONSPLIKT SKA ÖKA HÅLLBARA DRIVMEDEL

Under parollen "Bränslebytet" inför nu regeringen en så kallad reduktionsplikt – en skyldighet för drivmedelsbolagen att öka iblandningen av avancerade biodrivmedel. Inblandningen ska vara uppe i 50 procent år 2030.

– Reduktionsplikten ålägger distributörerna att sänka utsläppen genom inblandning av mer biodrivmedel, som successivt ska öka. Alla kan och ska tanka grönare, utan att behöva göra ett aktivt val vid pumpen, säger Isabella Lövin.

Regeringen föreslår också att höginblandade och rena biodrivmedel hålls utanför reduktionsplikten och även i fortsättningen ska vara befriade från skatt. Det gäller typerna E85, ED95, B100 och HVO100.

Regeringen vill inte öppna för ohållbara drivmedel på marknaden. Därför håller bland annat definitionen av biodrivmedel gjord på restprodukter från palmoljaproduktion att ses över. Restprodukter är undantagna från hållbarhetskriterierna i dag, vilket medfört att biodiesel från palmolja i princip slagit ut annan, mer hållbart producerad biodiesel.

Naturskyddsföreningen (SNF) är mycket nöjda med regeringens förslag.

– Vi är jättepositiva. Det här är nödvändigt för att få ner utsläppen från bilarna som rullar på gatorna och vägarna i dag. Det berör också merparten av de bilar som säljs nu och de närmaste åren. säger Johanna Sandahl, ordförande i SNF.

ATL

"AVFALLSFÖRBRÄNNING – EN KLIMATPOLITISK GÖKUNGE"

Eftersom avfallsbranschen inte verkar ha några egna strategier är det viktigt att andra samhällsaktörer agerar för att avfallssektorn ska minska sina utsläpp av växthusgaser. Avfallsförbränningen riskerar att bli en gökunge som äter upp utsläppsutrymmet för andra sektorer, skriver Göran Finnveden, KTH i en debattartikel i Ny Teknik.

Debattören menar att när man eldar plast kan det jämföras med dålig förbränning av olja och det bör inte förekomma i ett klimatneutralt samhälle. Olika fraktioner i avfallet kan behöva hanteras på olika sätt och det bör ingå i ett strategiskt tänkande.

Varför har då avfallsförbränningen och utsläppen ökat så kraftigt i Sverige? Göran Finnveden hänvisar bland annat till Energikommisionens betänkande där det framgår att avfallsförbränning är det särklassigt billigaste sättet att i Sverige producera el.

Många avfallsföretag har gjort stora investeringar i förbränningsanläggningar och är nu angelägna om att kunna använda dessa. Det innebär att utbyggnaden har lett till både institutionella och tekniska inlåsningar och att man kommer att försvara avfallsförbränningen.

FÖRSLAG PÅ 66 NYA MILJÖMÅLSINDIKATORER

De åtta myndigheter som har ansvar för de svenska miljö kvalitetsmålen har lämnat ett förslag till regeringen på 66 nya miljömålsindikatorer. I princip alla indikatorerna har en tydlig koppling till ett eller flera av hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Detta för att det ska vara möjligt att använda dem i uppföljningen av Sveriges åtaganden enligt Agenda 2030.

Indikatorerna har delats upp utifrån olika perspektiv, som drivkrafter bakom miljöproblemen, påverkan, status/tillstånd, effekter, samt åtgärder. Varje miljö kvalitetsmål följs upp av 4–5 indikatorer och 11 indikatorer som är kopplade till generationsmålet.

Ett antal utvecklingsområden bör enligt myndigheternas bedömning undersökas vidare. Dessa områden är matsvinn, köttkonsumtion, fragmentering av naturmiljöer, klimat och grön tillväxt samt lokala indikatorer.

KLIMATET VIKTIGASTE SAMHÄLLSFRÅGAN FÖR UNGA

Klimatförändringarna är den viktigaste samhällsfrågan idag för unga mellan 16–25 år. Sex av tio tänker på klimatförändringen minst en gång i veckan och oroar sig över klimatets påverkan på framtiden. Var femte ung kvinna är vegetarian av klimatskäl. Det visar Klimatbarometern 2017 som gjorts av Sifo på uppdrag av WWF.

Nästan hälften av alla svenskar (16–79 år) oroar sig för hur klimatförändringarna kommer att påverka framtiden.

– Det känns hoppfullt att just de unga är på rätt spår. Om vi ska nå klimatmålen globalt måste koldioxidutsläppen plana ut före 2020 för att därefter halveras ungefär vart tionde år. Svenskarna har bland de största fotavtrycken i världen och släpper ut elva ton växthusgaser per år och person. Just nu pekar flera trender åt fel håll. Både flygresorna och köttkonsumtionen ökar. I Sverige lever vi som om vi hade 4,2 planeter till vårt förfogande.

STORT INTRESSE FÖR GRATIS LADDSTOLPAR

Vattenfall har utan kostnad åtagit sig att sätta upp 100 nya publika laddstationer som ska stå klara innan sommaren. Intresset har varit stort. Drygt 550 kommuner, företag, hotell och köpcentrum anmälde sitt intresse att få en gratis laddbox till just sin fastighet.

– Särskilt företag och arbetsplatser som hotell, restauranger och köpcentrum, där kunder och besökare stannar lite längre, kommer att ha stor nytta av en laddstation, säger Susanna Hurtig, Nordenchef för Vattenfall E-Mobility. Betalning sker genom att elbilsföraren betalar med ett laddkort, laddbricka eller via appen InCharge.

Bland de 100 vinnarna finns vitt skilda verksamheter som fjällbyar, golfanläggningar, hotell, livsmedelsaffärer, kommuner och slott. Placeringen blir väl utspridd över landet från Jokkmokk i norr till Malmö i söder. Utöver de 100 laddstationerna kommer kraftbolaget även installera åtta laddgator i centrala Stockholm lagom till sommaren.

MILJÖMARKNADSFÖRING VILSELEDDE SPARARE

Hållbarhet blir allt vanligare i marknadsföring för sparprodukter. Nu får fem bolag kritik av Konsumentverket för brister.

– Det är inte rätt att spela på konsumenternas vilja att bidra till ett mer hållbart samhälle, säger Malin Fors på Konsumentverket.

Konsumentverket har granskat 15 bankers och fondbolags marknadsföring på deras webbplatser när det handlar om hållbarhet och miljö. Det har bland annat handlat om filmer, broschyrer och bilder.

I fem fall inleder myndigheten nu tillsynsärenden för brister. I samtliga ärenden handlar det om marknadsföring med miljöriktning som kan strida mot marknadsföringslagen.

– Vi vet att konsumenterna påverkas av marknadsföringen och att miljöargument får en allt större betydelse för många när de ska fatta beslut. Därför är det extra viktigt att företagen inte vilseleder konsumenterna och får dem att tro att bolagen har ett större positivt miljöpåverkan än vad de rimligtvis har, säger Malin Fors, jurist på Konsumentverket.

Enligt Konsumentverkets rapport används ord som "grön" och "miljövänlig" i marknadsföringen. Det är också vanligt med bilder på orörd natur, djur eller symboler som gröna löv.

– Bilderna kan ge konsumenterna intrycket att företagens investeringar har en positivare påverkan på miljön än vad de i själva verket har, säger Malin Fors. Myndigheten vill inte uppge vilka de fem bolagen är som får kritik innan breven till de berörda skickats ut.

Om bolagen inte rättar sig kan Konsumentverket driva ärendet vidare till Konsumentombudsmannen och i slutändan till marknadsdomstolen.

Konsumentverket har också tittat på hur begreppet hållbart har använts. I den delen inleds inga tillsynsärenden. Men myndigheten betonar i utredningen att företag som använder begrepp som hållbarhet också måste förtydliga vilka begränsningar som finns i påståendet.

·EKOSOFIA·

- Det ska göras i direkt anslutning till den produkt som marknadsförs med hållbarhetsargument. Det räcker inte med att informationen finns samlad på ett ställe, förklarar Malin Fors.

Att intresset för begreppet hållbara fonder är stort både bland sparare och i finansbranschen finns det flera belägg för. Nästan en fjärdedel av spararna angav att de har en fond med hållbar inriktning, enligt en undersökning av Fondbolagens förening förra året. Andelen fonder med miljö-etisk märkning har också ökat kraftigt i premiepensionssystemet.

Dagens Nyheter

HÖGSKOLA LOCKAR MED UTBILDNING FÖR ATT LÖSA FN:S HÅLLBARHETSMÅL

Södertörns högskola har valt ett annorlunda sätt att locka studenter till höstens utbildningar. Tanken är att studenter ska välja utbildning utifrån vilket av FN:s 17 globala mål för hållbarhet man vill arbeta med i framtiden.

Utifrån kampanjen "Jag vill något annat" har Södertörns högskola dels skapat en webbplats, dels gjort en kampanjfilm som innehåller filmklipp från situationer runt om i världen, situationer som visar krigshärdar, klimatkrisen, flyktingkrisen. Den visar även unga människor som tittar på klippen med tårar, men också beslutsamhet, i ögonen. Unga människor med driv som vill förändra det som är fel.

- I kampanjen sticker vi ut hakan känslomässigt, men det här är ju frågor som är väldigt engagerande, det är klart att det blir känslomässigt, och självklart ska Södertörns högskola bidra till att göra världen bättre, slår rektor Gustav Amberg fast.

I kampanjen har man försökt vända på synsättet. Istället för att enbart fokusera på ämnesområden och yrken, utgår högskolan från de blivande studenternas intressen och drivkrafter.

Södertörns högskola har därför lagt FN:s 17 globala mål för hållbarhet som ett perspektiv på utbildningarna och genom att välja ett globalt mål, presenteras ett antal utbildningar som ger verktyg att kunna arbeta med de frågorna.

- Unga idag har ett stort politiskt intresse, och de vill arbeta med något som verkligen intresserar dem, säger Peter Dobers, ordförande för fakultetsnämnden

Grundläggande miljöutbildning – 11 maj 2017

Från hot till möjligheter med trovärdigt miljöarbete – en halvdag om hållbarhet; grundläggande miljöfakta, miljöarbete och företagande.

Seminarier ger grundläggande miljökunskap samtidigt som det skapar ökad medvetenhet om miljöarbetet och dess möjligheter.

Utbildningen är godkänd enligt Göteborgs stads Miljödiplomering (Svensk Miljöbas).

Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

Kommunikation för miljö och hållbar utveckling

En stark och trovärdig hållbarhetsprofil är i dag en avgörande framgångsfaktor för många företag och organisationer. Men hur går man tillväga – vad är tillåtet och otillåtet i marknadsföringen, vilka krav ställer omvärlden och hur lyckas man på bästa sätt förmedla att man har ett seriöst hållbarhetsarbete till medarbetare, kunder och andra intressenter.

Ett seminarium med workshop. Se vår hemsida för närmare detaljer

www.ekosofia.se

Parisavtalet – risker och möjligheter för företag

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av FNs klimatavtal i Paris. Vi redovisar de viktigaste överenskommelserna och besluten, liksom hur det påverkar näringsliv och företagande.

Agenda 2030 – FNs globala hållbara utvecklingsmål

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av FNs mål för hållbar utveckling.

Vi redovisar de viktigaste slutsatserna, liksom hur det påverkar näringsliv och företagande.

– Vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen och den sista som kan bekämpa klimatförändringarna, säger Ban Ki-moon, tidigare generalsekreterare i FN.

Ekosofias nyhetsbrev utkommer med 11 nr/år. Ansvarig utgivare är Bill Romanus.

För mer information om nyhetsbrevet kontakta Bill Romanus, romanus@ekosofia.se.

För information om Ekosofia AB och våra tjänster kontakta Magnus Ruberg, magnus.ruberg@ekosofia.se.

Kort om Ekosofia AB

Ekosofia AB är ett kunskapsföretag som verkar för hållbar utveckling.

Detta gör vi genom att erbjuda våra kunder att med hjälp av ett ökat miljömedvetande – ekosofi – nå såväl social och ekonomisk som ekologisk framgång.

Planerat och trovärdigt miljöarbete är vår metod.

Kommunikation – att åstadkomma dialog – är vårt främsta verktyg.

Vi arbetar som konsulter, projektledare och kvalificerade rådgivare.

Ekosofia AB grundades 1993 av Bill Romanus och Magnus Ruberg.

För ytterligare information – www.ekosofia.se